

2007 m. gruodžio 7 d.

Nr. 45 (779)

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Festivalis šv. Cecilijos, chorų globėjos, garbei

Lapkričio 25 d. Kuršenų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje įvyko tradicinis (šiemet aštuntas), respublikinis buvusių tremtinių ir politinių kalinių mišrių chorų festivalis, skirtas šv. Cecilijos, chorų globėjos, garbei.

Festivalis prasidėjo šv. Mišiomis. Jų metu giedojo Šiaulių miesto kamerinis mišrus choras "Bičiuliai". Festivalio dalyvius pristatė ir pasveikino Kuršenų parapijos klebonas Edvardas Zeidotas.

Festivaleje dalyvavo Jonavos, Mažeikių, Plungės, Radviliškio, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Kuršenų buvusių tremtinių ir politinių kalinių mišrūs chorai.

Pilnutelei bažnyčiai klaujotų dainomis ir melodijo-

Ar žaidimas vertas

žvakiu?

Prokurorai ir teisėjai genocidines bylas labai nenoriai nagrinėja. Dalyvaujančios bylose aukos klausia: „Kodėl tokios bylos nenagrinėjamos ypatingos skubos tvarka?“, kaip tai daroma Seime. Išties, tai yra istorinės bylos, reikalaujančios ypač greito svarstyto, bet praktikoje jos prilyginamos paprastiems buitiniams ginčams, besitęsiantiesiems metų metais. Genocidinės bylos yra *jus cogens* (aukščiausia juridinė norma), todėl tai vertintina kaip kovos, laisvės, nepriklausomybės, istorijos garbės reikalas. Žinant, kaip naikinamai laikas veikia procesą, išprastinis eilinis arba vilkinamas nagrinėjimas vertintinas kaip nepagarba istorijai, teisei ir teisingumui.

Cia yra dvi priežastys: nenorima gaišti laiko nujaučiant būsimo primityvaus sprendimo beprasmiškumą bei fiktyvumą ir/arba sentimentalai atjauta nusenusiems budeliams, kurių aukų kauleliai jau sudūléjė ir užmiršti. Tai pozicija.

Bėga laikas, pasensta arba išmiršta liudininkai ir kaltinamieji. Pavyzdžiui, ypač aktyviai pasižymėjusio ir dabar Izraeliye gyvenančio čekisto N.Dušansko byla (pradedant 1940 metais A.Kraujelio ir kitos bylos) dėl A.Ramanausko prokuratūroje „tiriama“ 18 metų. Per tą laiką mirė jo iš-

davikas A.Urbonas (KGB agentas „Žinomas“), kurio byloje vien agentūrinį pranešimą yra per 150. Tie, kurie yra stebėję genocidinius teismo posėdžius, matė, kaip ten budeliai laisvai jaučiasi ir kalba, suprasdami, kad viskas baigsis ramiai tik šiek tiek papleplant.

KGB papulkiniukas V.Vasiliauskas ir agentė M.Žukaitienės byla, pradėta prieš 7 metus, dar iš esmės nebaigta, tebesvarstoma Aukščiausiajame Teisme. Kauno apygardos teisėjai J.Kiškis, R.Majauskienė ir R.Lincevičius 2004 m. vasario 4 d. nuosprendžiuojant, kad pagal BPK 109 str. numatyta nuostata, jog civilinis ieškinys baudžiamojuje byloje kaltinamajam sprendžiamas iš karto, į tai nekreipė dėmesio („Teismas jų (civilinių ieškinų) nagrinėja kartu su baudžiamaja byla“). Vieito to, minėtas teismas šį ieškinį permetė į kitą teismo maratoną. Tegul auka palaksto!

Beje, tas pats teismas bausmę kaltinamiesiems skyre mažesnę už 12,5 metų vidurkį (6 ir 5 metus!) nuosprendyje, nurodydamas, kad nėra lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių. Sunkinančią aplinkybę M.Žukaitienei – savanaudiškumą (prieš pat čekistinę naikinamąją operaciją gavo 2 tūkst. rub. už bunkerio parodymą) nepripažino.

(keliamas į 2 psl.)

Elektrinės gitaros ir „mūšiai“ prie Laisvės kovotojų bunkerio

Jei koks pašalietis gruodžio 1 dieną būtų užklydęs į Kazlų Rūdos miškų dalį, esančią netoli Ezerėlio, būtų nustebės: miško glüdumoje, šalia žaliaskarių eglų, žyminių kelių į raistą, prie Laisvės kovotojų bunkerio, iš anksčiaus ryto atvykusio desanto vadas, būrelė vadovas Mantvydas Randis, užvedęs tarškantį generatorių, grupei jaunuolių derino... elektrinės gitaras. Tuoj tylą „suplēš“ ro-

mosiomis karių uniformomis, spalvotais kaklaraiščiais... Tuo jų, Nepriklausomybės laikais išaugusių, lūpose suskambo Broniaus Krivicko ir kitų partizanų eilės, maldos žodžiai. Jaunas širdis ir vėstančias kojas šildė Eglės Kutkės vedamos giesmės, judeisiais kviečiančios pas save Jėzų, rodančios meilę Jam. Dėrėjo ir anksčiau partizanų čia giedotas himnas, rikiuotė, įnešta ir pagerbta vėliava. Tik

Prie Laisvės kovotojų bunkerio jaunimas dainavo patriotines dainas

ko ritmu imtos repetuoti pačių pritaikytos Maironio eilės, jaunimui patinkančios giesmės, patriotinės dainos. Greitai miško takais į Laisvės kovotojų Drapakampio stovyklą kolonomis tarsi pavasario upeliukai atvinguriaavo jauni žmonės, vilkintys maskuoja-

šykart kitaip nei prieš šešiasdešimt kelerius metus, aidėjo ne Laisvės kovotojų, o jūrų skautų komandos, raportai... Šykart jie sustingo rikiuotėje tylos minutę ir savo atvykimu pagerbtį partizanų atminimą.

Liepsnojant Ezerėlio mokyklos mokinį užkurtam lau-

mis prisistatė Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčios dainuojamosios poezijos grupė, Kuršenų meno mokyklos mokiniai styginių instrumentų ansamblis ir mokytojų tercetas bei Ginkūnų kultūros centro chorai.

Chorų šventėje skambėjo Zenono Gestauto, Kuršenų rajono Kultūros centro direktoriaus pavaduotojo, skaitomas eilės.

Aniceta GRIKŠIENĖ

Nuotraukoje: Kuršenų Šv. Jono Krikštytojo bažnyčioje vykusiame tradiciniame buvusių tremtinių ir politinių kalinių mišrių chorų festivalyje koncertavo Kuršenų meno mokyklos mokiniai styginių instrumentų ansamblis

žui ir prie kryžiaus žuvusiems kovotojams degant atminimo žvakutėms, prisiminimais pasidalijo žmogus, kuriam šių apylinkių miškai bei šis bunkeris ilgą laiką atstojo stribų ir okupantų sudegintą tėviškę. Apie 150 jūrų skautų, jų vadovai, Ezerėlio mokyklos turistų būrelė nariai turėjo progą išgirsti tose vietose kovojo, ši žuvusių kovos draugų bunkerį atstačiusio Vytauto Balsio žodį. Šiurpi tautos istorija gyvai pasibeldė į jaunas sielas: „Cia gyventa..., stovyklauta..., gydytasi... Va pro čia trauktasi, pro ten išsi-veržta pro priešų apsuptį į raistą... Cia, išdavikui „padėjus“, krito nuo okupantų kulkų į draugas, kitas... Va ten tada žuvo ir mano tévelis Zigmas, atvykė į būri, po to, kai už kelionikos kilometrų, Kluoniškių kaime, po kautynių su stribais ir okupantais buvo sudeginta mūsų sodyba, kur žuvo jaunesnysis brolis Viktoras, kiti kovos draugai...“

Tarp 16 žuvusių tą naktį likęs nepastebėtas, sunkiai sužeistas, bet rankoje, jei kas, dar gniauždamas granatą be žiedo, Vytautas kraujuodamas gulėjo ir skaičiavo jam dar Dievo skirtas valandas, minutes.

(keliamas į 4 psl.)

Ar žaidimas vertas žvakių?

(atkelta iš 1 psl.)

Šis teismas taip pat atmetė paties kaltinamojo V. Vasiliausko rašytą ir pasirašytą jo neginčiamą archyvinį aktą, kuriamė jis nurodo, jog „asmeniškai užmušę vieną banditą“, ir nustatė, kad jis neužmušė.

Abiem minėtiems kaltinamiesiems teismas skyrė sveikatos ekspertizę, kurią atliko Teismo medicinos instituto Kauno ekspertinis skyrius. Yra abejonių dėl jos išvadų ir teismo vertinimo. Ekspertizės vadovas A. Cėplas, turintis 45 metų darbo stažą, buvęs daugiametis instituto komunistų organizacijos sekretoriūs (tokioje įstaigoje dirbo ir žinomas išdavikas J. Markulis). Ekspertizei buvo pateiktas klausimas dėl bausmės atlikimo: „Ar V. Vasiliauskas serga sunkiomis nepagydymomis ligomis, dėl kurių bausmę atlikti būtų per sunku?“ Atskakyme buvo užrašyta: „Bausmę atlikti įprastinėje įkalinimo vietoje būtų sunku, nes kiltų įvairių sveikatos problemų“. Nuo kada „iprastinėje įkalinimo vietoje“ (tokios savokos néra!) gali būti lengva? Tokia išvada, kuria besalygiškai prisdengė, teismui buvo išganymas. Galiu priminti ir posėdyje buvusių pasipriešinimo dalyvių nuomonę: „Tegul nors 15 parų būtų pasédėjės!“

Beje, atleidžiant nuo bausmės atlikimo, sveikatos faktoriūs buvo panaudotas du kartus: skiriant mažą bausmę ir atleidžiant nuo bausmės apskritai. BK 76 str. 1 dalis numato, kad „Nusikalstamą veiką padarės asmuo gali būti atleistas nuo bausmės, jeigu iki teismo nuosprendžio priemimo jis suserga sunkia nepagydoma liga, dėl kurios bausmę atlikti būtų per sunku“. Reiskia, teismas neprivalo, bet gali atleisti. Siame straipsnyje sakoma: „Spręsdamas šį klausimą, teismas atsižvelgia į pada-

rytos nusikalstamos veikos sunkumą, nuteistojo asmenybę ir ligos pobūdį“. Apie patvirtintą imperatyvinį tokį ligų sąrašą nebuvo jokių kalbos.

Bausmę skiriant nurodyta, kad čekistas charakterizuojamas gerai (partizanus vadino banditais, teroristais, stribus – liaudies gynėjais!), anksčiau nebuvo padarės nusikalstimo (!), nusikalstimas padarytas prieš 50 metų (paneigia genocidinį bylos principą!). Ir kad nors vienu žodeliu, replika ar sakiniu šiame teisme būtų buvę įvertinta atvira ir ižili kaltinamojo antinepriklaušomybinė ir kolaborantinė pozicija. Iš to aiškiai matomas budelio atlaidaus vertinimo ir teismo preferencijos.

Kauno apygardos teismo teisėjai Jonas Furmanavičius, Jurgis Kiškis ir Algirdas Jaliniauskas nuo 2006 metų rugpjūčio nagrinėja smogikų baudžiamają bylą. Kaltinamas J. Juškauskas, buvęs partizanas, buvo MGB užverbuotas ir tapo smogiku – apsimestiniu partizanu. Jo globėjas ir prižiūrėtojas buvo J. Navickas, kadrinis KGB darbuotojas. Alytaus apylinkėse, išgiję partizanų pasitikėjimą, apgaule nužudė 7 partizanus. Partizaną Algirdą Kaminską-Vėją J. Juškauskas nušovė dvieju šūviais į krūtinę, kartu buvęs J. Navickas dar padarė porą kontrolinių šūvių, nužudytojo kūną pakrovė į mašiną ir nuvežė į Alytaus rajono MGB.

Teismas vyksta iki šiol dėl liudininkų neatvykimo ir dėl psichologinės J. Juškauskos ekspertizės. To pareikalavojo advokatas V. Dičpetris. Psichologinės ekspertizės išvada buvo tokia: J. Juškauskas „laike deorientuotas“, kintantis intelektas ir kita. Beje, iki dabar jis jokio gydymo sava namuose Kybartuose ne- reikalavo ir neturėjo.

Kiek man teko su juo

kalbėtis, tai jo orientacija pastebimai priklauso nuo jo gyvenimo būdo. 2006 m. spalio 27 d. posėdyje jis aiškinė, kaip užverbavo, kaip girdė degtine, iš kokio atstumo ir kaip šovė į partizaną, kad jam vienu metu per operaciją buvo davę automatą be šovinių. Jis sakė, kad jam grasinio išvezimui „pas baltas meškas“.

Per pertrauką jis priėjo prie manęs ir paklausė, kur yra tualetas. Aš jį palydėjau ir paklausiau, kodėl jis išdavė partizanus. „Bijoju papulti į Sibirą“. Įdomu ir tai, kad jis pasakė, jog tą operaciją Alytuje vyriausiuoju buvo N. Dušanskis. J. Juškauskas jį atsimena. Neatrodė, kad nesusigaudo, tik klausia blogesnė, nors susikalbėti galima.

Anuo laiku J. Navickas buvo didžiulė ir žiauri bjaurastis, dabar elgiasi niekingai bailiai: veidą dengiasi atsineštu laikraščiu, bet nė žodžio neištaria apiesavo atgailą. Vietoj to teismui jis grūda savo sveikatos kortelę. Suprantama, per 70 metų sulaukęs kiekvienas žmogus gali turėti sveikatos problemų. Tieki J. Navickas, tiek J. Juškauskas, tiek V. Vasiliauskas savarankiskai, visiškai mikliai, be laždelės vaikstinėja.

Be teisinės raidės, straipsnio, rašto ar pažymos prasmės yra sveika nuovoka, matanti ir jaučianti, kas yra kas, kas yra teisingumo pusėje istorinėje Lietuvos laisvės byloje ir kieno lūkesčiai išsipilda, kas darbą atlieka nuoširdžiai, kas – per bodėjimąsi ir prievertą. Kiekvienas čia paliekame savo ženkla. Buvo tokis ūkio pirmininkas A. Giedraitis. Jis pašiepdavo sovietinę valžią: „Tegul supūva, tegul surūdyja, tegul išmėto, tegul išnešioja, tegul išvagia, tegul dingsta, bet svarbu, kad viskas būtų teisingai apiforminta ir antspauduota“. Tokia istorija.

Algirdas
ENDRIUKAITIS

Seimo socialinių reikalų ir darbo komitetų informacija

Grąžinamos neišmokėtos pensijos

Neseniai Seime priimtas Valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų dalies išmokėjimo įstatymas, kuris nustato valstybinių socialinio draudimo senatvės ir invalidumo pensijų dalies išmokėjimo sąlygas ir tvarką tiems šiuo pensijų gavėjams, kurie po pensijos paskyrimo laikotarpiu nuo 1995 m. sausio 1 d. iki 2002 m. gruodžio 31 d. turėjo draudžiamų pajamų, dėl kurių dydžio pagal tuo metu galiojusias Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymo nuostatas jiems bu-

vo mokama ne visa paskirta valstybinių socialinio draudimo senatvės ar invalidumo pensija.

Teisė gauti senatvės ar invalidumo pensijos dalį, priklausiusi mirusiam asmeniui, turi asmenys, kuriems paveldėjimo tvarka atitenka mirusiojo asmens turtas.

„Įstatymu taip pat nustatomas, jog apskaičiuota senatvės ar invalidumo pensijos dalies suma asmeniui išmokama 2008–2010 metais Vyriausybės nustatyta tvarka. Valstybinių socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinių apsaugos ir darbo ministrės

teritoriniai skyriai ir Valstybinių socialinio draudimo fondo valdybos Užsienio išmokų tarnyba senatvės ir invalidumo pensijų dalies sumas pradės išmokėti nuo 2008 m. liepos 1 d.

Priimtu įstatymu nustatyta ir Valstybinių socialinio draudimo fondo administravimo įstaigų sprendimų apskundimo tvarka. Pirminame parengtame projekte buvo numatyta grąžinti pensijų sumas tik už 2001–2002 metus,“ – informavo LR Seimo socialinių reikalų ir darbo komiteto narė Vincė Vaidevutė Margevičienė.

Ingrida VĖGELYTĖ

Nureikšminti žodžiai reikšmingų įvykių kontekste

Ilgus šimtmečius mokslinkai ir tyrinėtojai ieškojo atradimų apie mus pačius ir mūsų pasauly besidairydami po įvairiausius pakampius ir netikėčiausias vietas. ieškojo tiesos faktų atkampiausiose žemės vietelėse, įlindo į žmogaus kūną, įsilaužė į mikropasauly, suskaldė atomą, kad pasižiūrėtų, kas gi Jame? Net į Mėnujį ir dar toliau nusibėdė, praktiškai visą visatą (ar net kelias) mintimis ir optiniais prietaisais suraižė.

Tačiau pastaruoju metu dalis jų nutarė taip toli nebebiblaškyti ir atrado „kalbą“. Kažkam toptelėjo, kad kalba nera vien tik žodinis pasaulio vaizdų atkūrimas. Dar daugiau. Buvo pastebėta, kad kalba yra reikšmių sistema. Pradėjo tas reikšmių sistemas tyrinėti ir atrado ten viską: ir pasauly, ir žmogų, ir net kosmosą. O kodėl gi žurnalistas negalėtų pasinaudoti šiuo tikrovės pažinimo būdu, kodėl jam nepaieškojus įvykių kalboje? Ir ne bet kokių, o politikos įvykių. Juk gyvename reikšminiame, tai yra kalbos pasaulyje. O kas daugiausiai plepa, jei ne politikai?

Paiškų rezultatai pasirodė stulbinamai pragmatiški. Išvada: šių dienų Lietuvoje, norint suprasti, kas iš tiesų reikšmingo vyksta politiniame valstybės gyvenime, nebūtina atidžiai ir akyli sekti visas žinias ir naujienas, politikos įvykius, vaikščioti gatvėmis ausis parėmus nešiojamasiais radijo imtuvais, kad neduokdie nepraleistum kokių ypatingo komentaro. Yra ir kitas, visai paprastas būdas,

kaip nesibaigiančių, neva labai reikšmingų įvykių sraute surasti dėmesio vertaji. Terėkia klausytis, dairytis, ar kartais neišgirsi, neišvysi netikėto, naujo žodžio. Tokio, kuris nežinia ką reiškia ir padaro visą likusį tekštą ar pranešimą neįdomų ir nesuprantamą. Išgirdus tokį lauk bėdos. Ne asmeninės. Nacionalinės.

Štai tokis žodis, pastaruoju metu aptinkamas tiek politikų kalbose, tiek laikraščiuose, galėtų būti „transformacija“. Itartina, kaip tokis gremždiškas, nelietuviškas žodis tapo taip dažnai vartoamas šnekamojoje kalboje, laikraščių puslapiuose? Dar daugiau, šiuo žodžiu kaip vėliau pradedama mojoti vos prakalbus apie Lietuvos kariuomenę. Taigi, remiantis aukščiau padaryta išvada, skaitant komentarus apie kariuomenę ir staiga kažkam nė iš šio, nė iš to imant kaišioti keistą žodį „transformacija“ – gali drąsiai sakyti, kad užklupai tikrai reikšmingą įvyki. Tereikia išsiaiškinti – koki?

Iš pradžių gali pagalvoti, kad Krašto apsaugos ministras (KAM) pareigūnai ir net tas pats Ainis Gurevičius iš „Lietuvos žinių“, įsikandę tą keistoką „kariuomenės transformaciją“, tiesiog per daug prisižiūrėjo japoniškų filmukų vaikams. Tik animacijos pasaulyje taikūs personažai (pvz., transformerai arba pokémonai) gali „tarnsformuotis“ į galingus ir visada pergaļę iškovojančius karius.

(keliamo į 3 psl.)

Didinamos valstybinės pensijos

Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetas pritarė Seimo narės Vincės Vaidevutės Margevičienės siūlymui valstybinių pensijų dydžio matą padidinti iki 200 litų.

Nukentėjusiems asmenims, mokslinkinkams, I ir II laipsnio valstybinių pensijų gavėjams valstybinių pensijų dydžio matas buvo padidintas tik vieną kartą – nuo 2007 m. sausio 1 d., nustačius, kad jis lygus 2005 m. sausio 1 d. tai- kytam valstybinių socialinio draudimo bazinės pensijos dydžiui (172 litams). V. V. Margevičienės siūlymu, nustačius, kad valstybinių pensi-

jų bazė yra lygi 2005 m. liepos 1 d. taikytam valstybinių socialinio draudimo bazinės pensijų dydis per mėnesį padidėtų 16,3 procento (nuo 172 litų iki 200 litų). Lėšos siūlomai nuostatai įgyvendinti yra numatyti 2008 metų valstybės biudžeto projekte. Seimui pritarus Valstybinių pensijų įstatymo 2 straipsnio pakeitimimo įstatymo projektui Nr. XP-1814(2), visi I ir II laipsnio valstybinių pensijų, nukentėjusių asmenų, mokslinkinkų pensijų gavėjai nuo 2008 m. sausio 1 d. gaus didesnes valstybines pensijas.

Nureikšminti žodžiai reikšmingų įvykių kontekste

(atkelta iš 2 psl.)

Pasirodo, dabar Lietuvoje šis žodis buvo surastas ir pradėtas vartoti, kad užmaskuotų paprastą ir banalų Lietuvos kariuomenės mažinimą. Kai šauktinių skaičius Lietuvoje buvo sumažintas iki niekingų trupinių ir KAM sulaukė kritikos iš konservatyvių politikų dėl besaikio kariuomenės mažinimo, karinių pajėgų silpninimo, rezervo ir teritorinės gynybos naikinimo ir t.t., tada oficialiuose dokumentuose ir KAM veikėjų bei jems pataikaujančių žurnalistų žodyne staiga atsirado iki tol neregėta ir negirdėta „transformacija“. Suprantu, kad kariškiam konspiracijos tikslais norisi visą savo kalbą užkoduoti, užšifruoti, tačiau kam to reikia žurnalistams? Negi ir jie patikėjo pasakomis ir dabar mėgins visus jomis įtikinti?

„Transformacijos“ atsiradimo idėja paprasta: kam čia žmones varginti, jaudinti skelbiant, kad Lietuvos kariuomenė tiek sumažinta ir vis dar mažinama, kad tuo nebeliks kam prisesti prie visokų modernių karinių technologijų, laiku nuspauštireikiama mygtuką. Ką jau bekabėti apie galimas grobikiškai nusiteikusį kaimynų atakas, kurias gali prisireikti atremti. Žiūrėk, dar koks senolis Laisvės kovų dalyvis ims ir susiņervins, išsitrauks devyniolikos metų senumo (o gal ir dar senesnę) Trispalvę ir iš paskutinių jėgų, pasiremdamas lazduote, ateis prie KAM protestuoti. Juk jis žino, kad jokie Europos žmogaus teisių teismai jo neapgins bėdos atveju. Toks visokių šiandieninių modernybų nežino. Nepažista nei pokémonų, nei digimonų, nei transformerų. Nežiuri animacinių filmukų ir net nežino, kad jie gali transformuotis, digimoniuzotis. Tėra patyrės tai, ką lietuvis patyrė netekęs savo valstybės, kurios oficiali kariuomenė nei jo, nei šeimos, anei viso gyvenimo agresoriui užpuolus ne(ap)gyné.

Užtat tiems, kurie vartoja žodį „transformacija“, visai patogu. Matyt, net smagu. Stai atvažiavo NATO generolas ir pasakė: gerai, kad mažinat, (atsiprašau, transformuoja – aut. past.) ir toliau transformuokit. Taip bus lengviau saugoti stabilumą pasaulyje. O kas apsaugos tą stabilumą Lietuvoje? Keli NATO lėktuvėliai Zokniuose, kurie išibrovus rusų lėktuvui susigriebė pakilti gerokai po laiko? O gal transformavęsi pokémonai?

Sunkupatikėti, kad ir šeicai nežiuri animacinių filmukų. Greičiausiai žiūri, ta-

čiau tie, matyt, skieptyti, atspėrus animacinių pasakų kerams: kad ir kaip ramiai ir gerai begyventų, krašto apsaugai ir gynybai skiria ypatingą dėmesį ir finansavimą.

Taigi išgirdus kokį keistą žodelioką verta suklusti. Ir netik žodį, tačiau ir reikšminį raidžių trumpinį. Štai visai nesenai, kaip tik tuomet, kai plačiu frontu pradėta gelbėti KGB rezervistų „škūras“ nuo itūzusių konservatyvių ir neperkalbamų politikų, pasipirkintių tų „ištų“ savivaliavimui bei laisvėmis valstybės tarnyboje, ypač Valstybės saugumo departamento, kur dar visai nesenai vienas toks „pavadovavo“, vėl atsirado keistas „kalbinis naujadaras“ - „VSK“.

Panašu į VSD, bet tai ne Valstybės saugumo departamentas. Panašus ir į VST, tačiau tai tikrai ne Vakaru skirstomieji tinklai. Pasirodo, VSK yra ne kas kita, o KGB, tik išversta į lietuvių kalbą. Matyt, lietuviai labai myli savo kalbą, kad net tokį trumpinį, kaip KGB, kuris pasaulyje niekur nėra verčiamas ir visur suvokiamas kaip sustabarėjės, nusistovėjės pavadinimas, net ir atokiausiam Amerikos kampelyje reikšiantis ne kaita, o didžiulį blogi, sulietuvina.

Tiesa, net priekabioji Valstybinė kalbos komisija turbūt niekaip nesugebėtų irodyti, kad VSK yra lietuviškiau nei KGB. Niekas negalėtų užginčti lietuvių patirties, net ir tokia garbinga komisija. Mat lietuviui sopojo dėl KGB veiklos, o ne dėl VSK. Tačiau dabartinio Seimo gudruoliai perspėjové visą likusį pasaulį ir iš KGB nusilipdė VSK. Taip sąvoką KGB sąningai išplovė, išgręžė užsilius kai kurių kraują, išbalino ir pakabinio viešai džiūti: tegu visi žiūri ir mato, dabar jau nebegėda, švaru. *Nes nieko neberesiška.* Tai kur žiūri ta Valstybinė kalbos komisija?

Štai pažiūrėkite, kaip gražiai kalba atskleidžia didžiasias politikos paslaptis ir sumamus. Jei pateiksi liustracijos įstatymui pasiūlymą ir jaime, ne duok, Dieve, išraysi žodžius „KGB rezervistas“, juos, žinoma, išbrauks. Tačiau ne iš karto. Iš pradžių ištasis iš „VSK rezervininkas“. Jau išsiaiškinome, kas yra tas „VSK“ – nelabai aišku. O štai žodis „rezervininkas“ sudarytas lygiai tokiu pat principu, kaip „menininkas“, „dainininkas“, „dailininkas“, galų gale – „darbininkas“. Taikūs, puikūs žodžiai, reiškiantys prasmingą žmogaus gyvenimą ir veiklą. O iš ką panašus „rezervistas“? Ar tik dėl jo vieno plaunamos dešimtmiečiai visame pasaulyje nusistovėjusios reikšmės? Abejotina.

,,kagebistą“, „komunistą“, „anarchistą“, „faistišką“ ir t.t.?

Jei nesitiki, kad reikšminiai politiniai įvykiai beregint įsirašo mūsų kasdienėje kalboje, pamėginkime patikrinti, ar mūsų aptiktii nauji keistoki žodžiai politikų kalboje yra iš tiesų reikšmingi, pranašaujantys nacionalines bėdas, ar atitinka tikrovėje jų vykdomas veiksmus?

Patikrinome – atitinka. Kalboje atsiradusi „transformacija“ sutampa su šauktinių kariuomenės naikinimu, siekiant pasilikti tik mažą, profesionalią, apmokamą samdinį kariuomenę. Tiesa, visi sutinka, kad karinės agresijos atveju reikėtų teritorinės gynybos ir visuotinės mobilizacijos. Tačiau KAM pareigūnai išsitikinė, kad artimiausius 15 metų jokia karinė intervensija ir kitos bėdos Lietuvos neištiks. Seime jie aiškino štai kaip. Svarbu turėti keletą generalų, kurie sugebėtų reikalui esant šauktinius apmokyti. Per kokius penkerius metus žiūrėk ims ir naują kariuomenę tokie žinovai iškeps. „No problems!“ Tada vienas atsargos generolas iš užjūrio ēmė ir paklausė: o kokie politikai, Lietuvai pasilius tik mažą samdinį kariuomenę, bėdos atveju ryšis paskelbtai pilieciams mobilizaciją? Kuris iš jų tokiu atveju ryšis paaukoti savo politinę karjerą ir skelbs nepopuliarius sprendimus? Daug tokiu, esančiu valdžioje, žinote?

Su „VSK“ – dar įtaigiau. KGB buvo pakeista į nieko nereiškiantį VSK tuomet, kai Seimas priėmė du pagrindinius liustracijos įstatymus, kurie numatė aprūpimus KGB rezervistams užimti aukštus postus, o ypač – dirbtis su slaptais dokumentais. Iš pradžių „KGB rezervistas“ buvo pagražintas iki „KGB rezervininko“. Tačiau to neužteko. KGB akis vis tiek badė. Tada per daug plėčiai ir gerai žinomas KGB buvo droviai, kaip nekaltos mergaitės veidas, pridengtas kitu pavadinimu – VSK. Prezidentas Valdas Adamkus abu liustracijos įstatymus vetavo. Iš vieno nepasidrožėjo visai iškrapstyti „KGB rezervistas“. O kitas vis dar voliojasi Seimo Teisės ir teisėtarbos komitete, apdangstytas višokiai „VSK“ ir „rezervininkais“. Ką čia taip aršiai siekia apginti? Negi tik du politikus – buvusius KGB rezervistus? O gal sakysite, tik vieną – buvusį užsienio reikalų ministrą? Ar tik dėl jo vieno plaunamos dešimtmiečiai visame pasaulyje nusistovėjusios reikšmės? Abejotina.

Ivykiai, komentarai

Lubianka +

Kremlius = Putinas

Tokios Rusijos Valstybės Dūmos rinkimų, tiksliau, Vladimiro Putino partijos „Vieningoji Rusija“ reklamos nebuvo nuo Sovietų sąjungos butaforinės Aukščiausiosios Tarybos rinkimų laikų. Ne tik Maskva, Sankt Peterburgas bei kiti Rusijos miestai, bet ir provincijos gūdumos, merdingi kaimeliai buvo „užpilti“ didžiuliais plakatais: „Balsuoji už „Vieningąjį Rusiją“, balsuoji už Putiną!“

Kai kurių sričių, autonominį respublikų gubernatorai ir prezidentai tarpusavyje lenktyniavo, kurio rinkėjai imė daugiau balsų už Putino partiją. Štai Kamčiatkoje, Tatarstane balsavo kaip sovietų laikais – 92–95 procentai. Viši atidavė balsus už „Vieningąjį Rusiją“. Tačiau visus aplenkė Rusijos didvyrio žvaigžde apdovanotas Čečėnijos prezidentas, vietinių gyventojų plėšikas ir žudikas Ramzanas Kadyrovas. Jo „respublikoje“ balsavo net 99,8 proc. rinkėjų. Vi si – už Putino partiją!

Visai nesvarbu, kad oficiai rinkimuose dalyvavo dar 10 partijų. Visiems buvo aišku, jog dauguma jų, ypač kritikuojančių V.Putino autoritarinį režimą, neperžengs nustatyto 7 proc. barjero.

Kaip ir prognozuota, už „Vieningąjį Rusiją“ balsavo 64,2 proc., už komunistus – 11,5 proc., už žirinovskininkus liberalus demokratus – 8,6 proc., už partiją „Teisingoji Rusija“ – 8 proc. rinkėjų. „Vieningoji Rusija“ naujoje Dūmoje turės absoliučią daugumą. Tuo tarpu Dešiniųjų jėgų sąjungos „Jabloko“ ir net Rusijos kompartijos vadovai ir jų stebėtojai skelbia apie masinius rinkimų pažeidimus. Iš kai kurias rinkimų apygardas nebuvę įleidžiami šių partijų stebėtojai. Partijos „Vieningoji Rusija“ aktyvistai, „putinjungendu“ vadinamo jaunimo judėjimo „Naši“ ir „Jaunoji gvardija“ žaliūkai automobiliais vežiojo degtine pavaišintus tuos pačius rinkėjus iš vienos rinkimų apylinkės į kitą. Jie glėbiaiši metė biuletenius į balsadėžes. Kaip pranešė partijos „Jabloko“ rinkimų štabo atstovas Aleksejus Volkovas, buvo tokius apylinkiu, kurios atvėrė duris anksčiau nei priklauso. Kai atvyko „Jabloko“ ir kitų opozicijos partijų atstovai, į balsadėžes jau buvo priesta daugybė biuletenių. Tokių ir panašių grubių pažeidimų opozicijos atstovai užfiksovali tūkstančius.

Rusijos komunistų partijos juridinio skyriaus vadovas Vadimas Solovjovas parei-

škė: „Neregėta gausybė pažeidimų, masinis biuletenių kimpimas į balsadėžes... Stebėtojai priraše daugybę pažeidimų akty, bet į juos niekas nekreipia dėmesio. Iš daugelio stebėtojų miliciai ir saugumiečiai atėmė dokumentus ir išakė nedelsiant palikti balsavimo apylinkes ir daugiau nesiodyti.“

Vienas iš dešiniųjų jėgų sąjungos lyderių, buvęs pasaulio šachmatų čempionas Garis Kasparovas pareiškė, kad šie rinkimai – patys purviniaus naujojoje Rusijos istorijoje. Patekės į didelę V.Putino nemalonę skandalinės raštojas ir nacionalbolševikų partijos vadas Eduardas Limonovas šiuos rinkimus pavadino farsu, surengtu griežtojo režimo lageryje, kai tūkstančiai „zekų“ (kalinių) buvo priversti balsuoti už savo prižiūrėtojus.

Kokį planą sugalvojo KGB karininkų prikimštas Kremlius ir jo vadovas V.Putinas, turėdamas absolūčią daugumą kišeniniame „parlamente“, niekas nežino, nors prognozių yra pačių įvairiausiai. Esant tokiai daugumai, nebus jokių problemų pakeisti konstituciją taip, kad V.Putinas per 2008 metų kovo 2 dienos rinkimus galėtų kelti savo kandidatūrą trečiąjai kadencijai. „Vieningosios Rusijos“ ideologai ir strategai, aišku, su V.Putino palaiminimu, ēmė skelbtai, kad netrukus turėti įvykti kažkokis Piliečių susirinkimas („sbor“), kuriame V.Putiną paskelbs visos nacių lyderiu ir visi turėjam pri siekti. V.Putinas, net nekeldamas savo kandidatūros trečiąjai kadencijai, kaip „nacionalinis lyderis“ galės daryti, ką nori. Tuo labiau kad net Kremliaus valdovo gerbėjai ir naivūs jo mylėtojai Vakaruo se pripažsta, kad V.Putino režimas – ne tik autokratinis, bet ir kad to režimo pagrindas yra buvęs KGB, dabar – FSB, ir svarbiausiai sprendimai tiek vidas, tiek vis labiau agresyvėjantių užsienio politikoje priimami ne Kremlie, o centrinėje saugumo būstinėje – Lubiankoje. Neatsitiktini V.Putinas taip atvirai žavisi tokiais čekistų budeliais kaip „geležinis Feliksas“ – Dzeržinskis ir Andropovas. Tik kažkodėl niekada nepri simena dar dviejų čekistų žmogėdrų – Ježovo ir Jagodos, kuriuos Stalinas pastatė prie sienos. Kaip ten bebūtų, bet Dūmos rinkimų eiga ir jų rezultatai pasauliui, ypač Rusijos kaimynams, nežada nieko gera.

Jonas BALNIKAS

Elektrinės gitaros ir „mūšiai“ prie Laisvės kovotojų bunkerio

(atkelta iš 1 psl.)

Skaičiavo prisimindamas, kad visgi gyvenimo būta gražaus. Gal todėl vidurinės sulaukė stebuklo – partizanų iš kito būrio, jų išgelbėjusi... Nutilo gitaros, susimąstę lietuvių sielą suprantantis miškas.

Vaikų nereikėjo ragintiesiogiai susipažinti su Laisvės kovotojų gyvenimo sąlygomis – apžiūrėti bunkerį. Gyva istorijos pamoka rodė nesumeluotą kovotojų pat-

tapti kariuomenėje?..

Po to miške virė tikri, tik dažasvydžiai ginkluotų „kovotojų“ mūšiai. Su vyresniais buvo mokytasi, tartasi, kaip reikėtų išgyventi tokiomis sąlygomis. Sutemus, koviniu žygiu, naudojantis žemėlapiais, per miškus nuvykta į Ezerėlio vidurinę mokyklą, kurios direktorei Kauno mokinai dėkingi už priėmimą, galimybę šiltai pernakyoti. Mokykloje kiekviena jūrų skautų laivo įgula prie imitu-

Partizano Vytauto Balsio pasakojimas sudomino renginio dalyvius

Jaunimas pasirengęs dažasvydžio „mūšiui“

riotiškumą, tikrąjį, iki galu neišduotą meilę Tėvynei. Vyresnio mokyklinio amžiaus skautai, bendraudami tiek su Laisvės kovų dalyviu, tiek su iš tarnybos atvykusiui aplankytu jų vadovu, dabar kariu Pauliu Kutka, tiek su centro vadovu, savanoriu A. Malkevičiumi ėmė kelti ir brandesnius klausimus: kodėl Lietuvos kariuomenė nepasipriešino tada okupantams, kodėl atsirado tiek daug išdavikų? O jei prireiks jiems, šiandieniniams mokiniams, kada nors ginti savo Tėvynę, ar istorija nesikartos: jiems, kaip ir anu metų ūkininkams, juk liks tik konstitucinė pareiga nemokytiems kariauti, garbingai žūti, nes jaunuoliai nebeturės galimybės kario amato išmokti profesionaliai žadančioje

to partizanų – skautų laužo mokyklos fojė atliko pačių parengtą meninę programelę.

Gruodžio 2 d. visi renginio dalyviai, net ir mažieji bebriukai bei üdrytės, mūsų pradiniukai, žygiu „Ezerėlis-Zapyškis“ pirmiausia patys sau įrodė, kad siekia būti verti tų, kuriaiš verta didžiuotis, kurie kovojo ir žuvo, kad šiandien mes visi gyventume laisvi. Nuovargio tarsi neliko: jau pro autobuso langą žvelgdami į žilajį Nemuną, į žaliuojančius pušų miškus, mokiniai, gal patys to nejusdami, vežesi namo daug gilesnį istorijos ir šiandienos supratimą, daug artimesnį ryšį su ja, daug svaresnį savo, kaip tautos atstovo, pasididžiavimo jausmą.

Algimantas
MALKEVIČIUS,
LKKS narys

Vienintelis iš visų pulkų

Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės pulkų istorija – garbinga. Išskirtinė vieta tenka DLK Vytenio devintajam pėstininkų pulkui. Jis 1941 metais vienintelis bandė pasipriešinti naujajai Lietuvos okupacijai.

Pulko kūrimosi istorija prasidėjo bene 1918 metų pavasarioje, kai buvusioje Joniškėlio apskrityje ėmė kurtis lietuviškos milicijos būriai. Netrukus jiems teko kautis su Lietuvą besibraunanciais bolševikais. 1919 m. gegužės 20 d. Joniškėlio milicijos būrių junginys, pavadintas Atskiru partizanų batalionu, po mėnesio tapo reguliarosios kariuomenės Joniškėlio batalionu. Jis dalyvavo kautynėse išvejant bolševikus anapus Dauguvos. 1919 metų gruodžių Dauguvos fronte batalionas performuotas į devintąjį pėstininkų pulką. Jis buvo pavadintas DLK Vytenio vardu.

1920 m. spalio-lapkričio mėnesiais pulkas dalyvavo mūšiuose prie Vilniaus, Širvintų ir Giedraičių, stabdė lenkiškos gen.

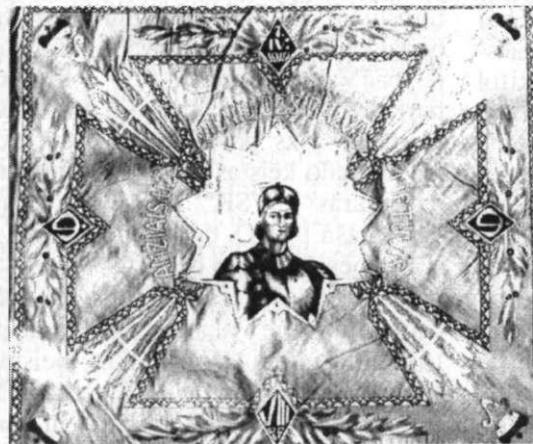
Želigovskio kariuomenės veržimasi į Lietuvos gilumą. 1923–aisiais pulkas buvo atkeltas į Marijampolę, ten buvo dislokuotas iki 1940 metų.

1940 m. birželio 15 d. vakare pulko kariai susirinko į gydytojo plk. ltn. J. Abraičio išleistuvės. Jis turėjo išvykti į Vilniaus įgulą. Vakaronė nebuvo linksma, nes visi žinojo apie prasidėjančią Lietuvos okupaciją. Tuo metu pulko vadui generalinio štabo plk. A. Gaušui telefonu iš Kybartų krašto apsaugos ministras brig. gen. K. Musteikis perdaivė Respublikos Prezidento A. Smetonos įsakymą kautynių parengtyje pulkui trauktis prie Vokietijos sienos. Įsakymą netrukus pradėjo vykdyti. Kariai paskubomis susiruošė. Paryčiais vora kareivių drauge su artilerijos baterijomis nusidriekė kelio Vilkaviškio link. Netrukus pulko gurgules pasivijo automobilai. Atvyko brigados generolai – K. Tallat-Kelpša ir V. Žilys. Jie tapusio „prezidentu“ A. Merkio ir gen. V. Vitkauskovo vardu ilgai įtikinėjo pulko karininkus gržti atgal. Tam ypač priešinosi mjr. J. Brizgys. Jis kaip ir kiti karininkai sulaužė kardą, pademonstravo, kad be pasipriešinimo prarandant nepriklausomybę, kardai neberekalingi.

Pulkas gržė į Marijampolę. Pavargusiems ir nusivylusiems kareiviams nesinorėjo rodyti centrinėse gatvėse, todėl kareivines jie pasiekė iš kitos pusės – per Kumelionių kaimą. Birželio 19 dieną kito

„prezidento“ J. Paleckio įsakymu, pakviestas į Kauną pulko vadas A. Gaušas buvo areštuotas. Tačiau jam pavyko ištrūkti ir likti gyvam.

Liepos 3 d. pulkas iš Marijampolės buvo išskeltas į Švenčionėlius. Jo išlydėti susirinko daug Marijampolės jaunimo. Moksleiviai padėjo kareiviams į vagonus susikrauti mantą. Atokiau šmirinėjantys raudonus raiščius pasirišė sovietų milicininkai bandė vieną kitą iš palydinčių jaunuolių nusitempti, bet pulko kareivai „milicininkus“ išvaikė.

DLK Vytenio devintojo pėstininkų pulko vėliava. Likotikos nuotrauka. Iki 1975 m. vėliava buvo slepiama Kaune pas E. Volungevičių. Kagebiastai kratos metu ją rado ir vėliavos likimas nežinomas...

Švenčionėliuose raudonieji pulkai atliko „chirurginę“ operaciją. Į pulką atvyko generolas V. Vitkauskas, F. Baltušis-Žemaitis, politrukas J. Maciauskas, dar keli karininkai ir civiliai, tikriausiai enkavedistai. Atburzgė keli sunkvežimiai su kitų dalinių kareiviais, matyt, sovietų šalininkais. Jiems vadovo jaunesn. ltn. V. Pakalniškis. Atokiau nuo pulko stovyklavietės kovinėje parengtyje išsidėstė sovietų daliniai su tankais.

Atvykusi „komisija“ pradėjo posėdį, kuris tėsėsi per naktį. Pulko karininkus kviečė „pasikalbėti“ po vieną. Kai kurie jų negrįžo, juos perėmė ginkluota rinktinė. Areštavo mjr. J. Brizgį, kpt. A. Malakauską ir kitus, berods, 14 karininkų. Kareivių gretas irgi persijojo. Vien iš pirmosios kuopos areštavo 12 kareivių ir puskarininkų. Blogos lemties kai kam pavyko išvengti. „Posėdžio“ išvakarėse generalinio štabo pulkininkai M. Naujokas ir Gužaitis bei ltn. Januševičius iš Švenčionėlių išvyko, atseit, į ligoninę ir pasislėpė.

Ryte išrikiavo sumažėjusio pulko gretas. Naujai iškeptas generolas F. Baltušis-Žemaitis, atvykęs iš Rusijos, lietuviškai jau nemokėjo, tad su kareiviais bendravo gen. V. Vitkauskas: „Jūs pastebėjote, kad vienam trūksta draugo iš kairės, kitam – iš dešinės... Jie nesuprato laiko dvasios ir juos reikėjo nuo jūsų izoliuoti, kad galima būtų išgelbėti suteptą pulko garbę.“

Buvo pakeistas pulko komisaras – naujuoju tapo lenkas Balickis. Daug kareivų ir kariuoninkų iškėlė į kitus dalinius, juos pakeitė perkeltos kuopos iš pirmojo, antrojo ir penktosios pėstininkų pulkų. Taip „perkratytas“ pulkas buvo išsiustas į Alytų statyti lauko aerodromo.

Nuo pat okupacijos pradžios civilius gyventojus ir kareivius ginė į nesibaigiančius mitingus, kur agitatoriai vienas per kitą kartojo, kaip geria būsią gyventi. Bandė aiškinti apie Stalino konstituciją, o tai reiškė, kad rengiasi Lietuvą prijungti prie Sovietų sąjungos. „Oratoriai“ buvo nevykėliai ir nemokšos, patys nelabai susigaudė, ką aiškino, todėl kareiviai juos lengvai nuginydyavo, išjuokdavo ir nušvilpdavo. Pulkas nušvilpė Lietuvos prijungimo prie Sovietų sąjungos rezoliuciją, tačiau sovietų „oratorius“ nušvilpusieji karininkai ir kareiviai buvo stebimi ir išsidėmėti. Netrukus vienas po kito jie, patekę į NKVD nagus, dingos.

Aerodromo statyba, kaip iprasta Sovietų sąjungoje, vyko nemokšiskai. Netinkamai nukasus, ne ten supylus žemes, teko jas tamptyti iš vieno galo į kitą. Rudens orams atvésus, kareiviai gyveno palapinėse, neturėjo kur išsidžiovinti drabužius. Netrukus pulką perkėlė į Rokiškį ir Obelius. 1941 m. pavasarį pulkas atsidūrė Pabradės poligone. Tuo metu jis vadinosi 215 šaulių pulku. Be perstojo tėsési karininkų ir kareivių areštai, pulke daugėjo rusų politrukų. Prieš Antrojo pasaulinio karo pradžią areštų padaugėjo. Birželio 22-ąją, prasidėjus karui, pulkas buvo varomas į Rusiją. Pakeliui jis „ištirpo“. Daug karininkų ir kareivių paspruko, nemažai politrukų buvo nužudyti, areštuoti ir išsiųsti į mirties lajerius. Pavyzdžiu, klasingai nužydytas nuo Leipalingio kilių kpt. Adolfas Pilvelis. Jis sučiupo „politvadovai“ – Dobryninas, Matulionis ir J. Valaitis. Kiek pavežiojo ir J. Valaitis tiesiog automobiliuje šovė A. Pilveliui į galvą. Kapitono kūną apiplėše ir užkasė miške netoli Švenčionėlių. Apie tai pasakojo išlikę gyvas liudininkas – vairuotojas.

Už piktadarybes užsimokėjo nemažai ir raudonuojų. Pulko komisaras Balickis žuvo karo pradžioje. Per 1940–1941 metų mitingus okupantams ypač stengėsi įsitempti ltn. Rimas. Jis jau po karo likvidavo Pilviškių partizanai.

Aleksandras JAKUBONIS

2007 m. gruodžio 7 d.

Sveikiname

*Dar nesakyk, kad pavargai,
Nors tirpsta rankos, skauda kojas
Ir metai nugara kuproja,
O ryto lauki taip ilgai...
Dar nesakyk, kad pavargai.

Dar pakentek, jeigu gali,
Nors kiek gali, nors truputeli,
Kol ne visi dar prisikelé,
Kol gaubia dar tamša gili
Tuos atsilikusius kely...
Neprasisark, kad negali,
Bet eik ir šviesk. Juk tu gali.*
(V. Cinauskas)

Mums brangū žmogū, nepakeičiamą pagalbininką ir bendražygį **Feliksą MAŽEIKI** sveikiname garbingo Jubilejaus proga, linkime stiprios sveikatos, neblėstančios kūrybinės energijos, Aukščiausiojo malonės, daug prasmingų darbų ir gražių metų.

TS Rokiškio skyrius bei LPKTS Rokiškio filialas

Subatėje pagerbtas partizanų atminimas

Lapkričio 17 d. į Subatės kultūros namus buvo pakvieti Rokiškio savivaldybės ir Obelių seniūnijos atstovai.

Latvijos Nepriklausomybės šventės proga susirinkusios pasveikino Subatės seniūnė Sofija Glumane. Obelių seniūno pavaduotoja kultūros reikalams Aldona Žekienė padėkojo už pakvie-

Subatėje pagerbtas latvių ir lietuvių Laisvės kovotojų atminimas

timą dalyvauti Latvijos 79-ųjų Nepriklausomybės metinių minėjime, išteikė simbolinę dovanę.

Šventėje koncertavo Subatės, Ilukštės, Obelių ansambliai. Renginyje dominavo jaunimas iš Latvijos. Gau-

si eisena su fakelais ir Lietuvos ir Latvijos valstybinėmis vėliavomis aplankė paminklą, įamžinusį Selių krašto ir lietuvių partizanus, žuvusius kovoje prieš sovietų okupantą. Prie paminklo buvo skaitomas eilės, dainuojamos patriotinės dainos, dalytasi prisiminimais. Žvakučių liepsnelės, gėlės ir pasakyti žodžiai

patvirtino, kad Latvijos žmonės tinkamai pagerbia ne tik savo tautos sūnų, bet saugo ir kaimynų – lietuvių didvyrių atminimą.

Andrius DRUČKUS,
Obelių istorijos
muziejaus vadovas

Užsiprenumeruokite „Tremtinį“ 2008 metams!

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja: 1 mén. – 5,60 Lt, 3 mén. – 16,80 Lt, 6 mén. – 33,60 Lt, 12 mén. – 67,20 Lt. Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,40 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį. Prenumerata 2008 metams priimama iki gruodžio 17 dienos.

Lietuviai pėdsakai Sibire

Tėsinys.

Pradžia Nr. 40 (774)

Bolšerastegajevskis

Bolšerastegajevskio kaimas baigia sunykti. Jame gyvena viena lietuviė Felė Lašaitė-Dilienė, Ignė, g. 1931 m. Rokiškio r. Norkūnų kaime. 1949 m. pavasarį Felė atvežė kartu su tėvu, broliu ir seserimi. Mama buvo mirusi Lietuvoje. Tėvas ir brolis išvyko į Lietuvą. Felės šeimoje augo keturi vaikai, vienas jau palaidotas Bolšerastegajevskio kapinėse. Straipsnyje minimu Sibire gyvenančių lietuvių adresus besidomintieji gali sužinoti „Tremtinio“ redakcijoje arba kreiptis į autorius tel. 8 650 72656 arba 8 616 49026.

Anksčiau Bolšerastegajevskis buvo kolūkis, o nuo 1961 metų – tarybinis ūkis. Žmonės dirbo įvairius žemės ūkio darbus.

Kapinės yra kaimo pakraštyje, beržyne. Čia gali būti aštuoni lietuviški kapeliai.

Glinkos

Glinkos kaime dabar gyvena du lietuvių: Vytautas Mikučionis ir Vytautas Dilys.

Vytautas Mikučionis, Juozas, g. 1932 m. Rokiškio r. Selinės kaime. 1949 m. čia buvo ištremtas kartu su mama ir broliu. Atvežė iki Zimos, po to arkliais į Glinkos kaimą, ir taip išbarstė po 10 šeimų į aplinkinius kaimus. Glinkose buvo apie 10 lietuvių šeimų, čia buvo kolūkis, vėliau – tarybinis ūkis. Mama išvyko į Lietuvą, jau yra mirusi, palaidota Lietuvoje, brolis mirė 1996 metais. Vytauto sesuo Genovaitė, g. 1926 m., gyvena Lietuvoje, Rokiškio rajone. Vytautas turi du vaikus: sūnus gyvena Glinkose, duktė – Žimoje. Kapinės yra miškelyje, beržyne, už pusės kilometro nuo Glinkos kaimo. Vytautas Mikučionis mums sakė, kad kapinėse buvo trys lietuviški kapai (palaikai neišvežti).

Tangutai

Tangutų kaimas yra apie 15 kilometrų į šiaurės vakarus nuo Nukutų, prie Tangutų upelio. 1949 m. iš Zarasu ir Rokiškio rajonų atitremtos 25 ūkininkų šeimos – apie 77 žmonės. Tuo metu Tangutai buvo didelis kaimas, kolūkio centras. Jame buvo vidurinė mokykla, paštas, parduotuvė, ambulatorija, veterinarijos tarnyba, pirtis. Vietiniai gyventojai daugiausiai buriatai. Lietuviai iš pradžių buvo apgyvendinti klube, klėtyse, apleistuose namuose, rudenį daugelis persikėlė į senas trobas, vėliau kai kurie pasistatė namelius. Jie dirbo lauko dar-

bus, grūdų sandėliuose, šienavo, statė namus ir krito mišką statyboms. Kirtavietės buvo apie 40 kilometrų nuo Tangutų. 1956 m. lietuviai pradėjo grįžti į Lietuvą, dauguma išvažiavo 1958 m.

Dabar Tangutų kaime gyvena apie 200 žmonių. Gamma labai graži, visur kalvos, o kaimas netvarkingas. Tangutuose radome vieną lietuvię Ireną Batėnaitę-Garankiną, Stasio, g. 1941 m. Rokiškio r. Pagojos kaime. 1959 m., kai žmonės, iš tremties grįžę į Lietuvą, pasakojo, kad Sibire ga-

žemės. Tangutų kapinėse pastatytas metalinis, kalvių nukaltas ornamentuotas kryžius, ant jo – lentelė su užrašu „Brinkliui Kostui“. Šis kryžius yra pastatytas visų šiose kapinėse palaidotų lietuvių atminimui.

Kuita

Tremties metais Kuitoje gyveno per dešimt šeimų iš Lietuvos. Dabar jau nieko nelikę, visi išvykę, tik sutiktos moters buriatės atsiliepimai apie lietuvius – labai geri. Ji

Bolšerastegajevskie gyvenanti Felė Lašaitė-Dilienė

Kryžius Kostui Brinkliui ir 1949-1956 m. Tangutų kapinėse palaidotiems lietuviams tremtiniams

lima gyventi geriau, Irenos tévai su dešimčia vaikų atvažiavo gyventi į Sibirą. Atvyko pirmiausiai į Jėj gyvenvietę, už vienerių metų atvažiavo į Tangutus. 1966 m. tévai su keiliais vaikais grįžo į Lietuvą, Irena liko gyventi Tangutuose, o jos vyriausioji sesuo – Tūlūne. Irena dirbo fermoje, nes tuo metu žmonės dirbo žemės ūkio darbus. Ji turi keturis vaikus, vyras miręs.

Tangutų kaimo kapinės viškai neaptvertos, po kapines vaikšto naminiai gyvuliai ir teršia. Kapinės yra tarp dirbamų laukų, ant kalvos, nuo kaimo centro į pietvakarius. Kauburėlių nematyti, vieta ištrypta besiganančiu gyvuliu, stovi pavieniai mediniai kryžiai, dauguma jau be kryžmių. Du mediniai kryžiai guli ant

pasakojo, kad ir dabar atsimena, kaip lietuvių išmokė daryti sūrį. Kapinėse lietuviškų kapų neradome.

Nukutai

Nukutai yra apie 65 kilometrų į šiaurės vakarus nuo Čeremchovo, prie Ungos ir Zalario upių santakos. 1949 m. atitremta 16 lietuvių ir rusų šeimų (apie 67 žmonės) iš Zarasu, Ignalinos rajonų. Vietiniai gyventojai buriatai gyveno žeminėse arba mažose trobelėse. Tremtiniai buvo apgyvendinti kolūkio kontoruje, vėliau buvo liepta visiems išskasti arba nusipirkti žemės ar tuščius namus. Jie dirbo kolūkyje, statybose, pastatė dviejų aukštų mokyklą, kino teatrą, daug gyvenamųjų namų, žiemą krito mišką. Po J. Stalino mirties į Nukutus atsikėlė lietuvių tremtiniai iš aplinkinių kolūkių. Jaunimas mokėsi Nukutų vidurinėje mokykloje. 1957 m. tremtiniai pradėjo grįžti į Lietuvą. Dabar jau nėra, visi išvyko. Pastačius Bratsko hidroelektrinę (apie 1967 m.), dalį Nukutų užliejo Angaros upė. Rajono centras perkeltas į Novonukutskį.

Išliko kapinės, kuriose radome aštuonis kapelius. Žole apželusiose neaptvertose kapinėse gali būti ir daugiau lietuviškų kauburėlių, tačiau atpažinti negalėjome.

Autoriaus nuotr.

(Bus daugiau)

Atnaujinkime Lietuvą istorijos atmintimi

Lietuvos kariuomenės dienos programa Kauno Stasio Lozoraičio vidurinėje mokykloje įvyko partizanų Ginkluotujų pajėgų vado generolo Adolfo Ramanausko-Vanago žūties penkiasdešimtmečio minėjimas. Talkinant mokyklos vadovybei ir vietas ateitininkų kuopai, jų surengė Lietuvos Sąjūdžio Kauno taryba ir Lietuvos krikščionių demokratų Kauno skyriaus Švietimo sekcija.

Adolfas Ramanauskas pats buvo susijęs su mokyklos gyvenimu. 1936 metais baigės Lazdijų „Žiburio“ gimnaziją mokėsi Klaipėdos pedagoginiame institute, 1940–1945 metais dėstė Alytaus mokytojų seminarijoje. Matydamas okupanto piktadarybes, veidmainiškumą ir širdimi išgirdęs priešo alinamos Tėvynės šauksmą, 1945 metais įstojo į partizanų gretas. Kovoja su sovietų okupantu jam labai pravertė Kauno karos mokykloje įgytos žinios ir 1941 metų birželio sukilio praktika vadovaujant vienam iš sukilėlių būrių. Pradėjęs partizaninės kovos kelią, mokytojas A. Ramanauskas greitai kuonon subūrė Merkinės ir Alovės valsčių partizanų būrelius, buvo išrinktas Merkio rinktinės vadu. Didelį autoritetą jam turėjo pulkininkas Juozas Vitkus-Kazimieraitis, gilaus tikėjimo žmogus, Pietų Lietuvos partizanų vadas – dažnai jį vadindavęs savo mokytoju.

1948 metais Adolfas Ramanauskas-Vanagas paskirtas Pietų Lietuvos srities partizanų vadu, 1949 metais – Lietuvos laisvės kovos sajūdžio Gylybos pajėgų vadu, suteiktas partizanų pulkininko laipsnis. Vėliau, pasibaigus ginkluotam pasipriešinimui, Adolfas Ramanauskas, beslaptopstydamas su šeima, paraše atsiminimą knygą „Daugel krito sūnų...“ Ji buvo išleista 1991 metais – atgimus Lietuvai. Pakartotinas leidimas išėjo 1999 metais. Adolfas Ramanauskas-Vanagas buvo suimtas 1956 metų rudenį ir po žiaurių kankinimų 1957 m. lapkričio 29 d. sušaudytas Vilniuje.

Įminėjimą susirinko pilna mokyklos salė vyresniųjų klasių mokiniai ir mokytojai. Salė buvo papuošta valstybine vėliava, generolo Adolfo Ramanausko-Vanago portretu ir užrašu: „Lietuvi, amžiaus bük didus...“ Minėjime nebuvo skaitomi oficialūs pranešimai. Pranešęjų, kurių daugumą sudarė mokytojos Vidos Zulonaitės vadovaujami ateitininkai, vaidmenis atliko patys mokiniai, pateikdami literatūrinį vaizdelį. Mokytoja Vida Zulonaitė – šio sceninio vaizdelio režisierė, sukūrė jau ne vieną mokinį sceninį pasiromą. Iš mokinį lūpų skrido partizanų vado atsiminimuose užrašyti žodžiai, partizanų dainos, ne kartą stabtelėta prie Adolfo Ramanausko-Vanago

gyvenimo ir kovos žingsnių. Reikėjo nemažai perskaityti, išmokti ne tik žodžiais, bet širdimi. Ypač pasižymėjo aštuntokas Marius Grabauskas, devintokai Lukas Valatavičius ir Arnoldas Aikevičius, dešimtokė Lina ir vienuolikto Rūta Miklaševičiutės, dyliktokas Liudas Marma. Partizaninių dainų mokinius išmokė muzikos mokytoja Daiva Redžepovienė.

Mūsų surengtą minėjimą dar labiau išprasmino generolo Adolfo Ramanausko-Vanago duktė Auksė Ramanauskaitė-Skokauskienė ir Lietuvos partizanas, Lietuvos laisvės kovos sajūdžio štabo viršininkas dimisijos majoras Vytautas Balsys. Tokios patriotinės dvasios minėjimu pasidžiaugė kalbėjusi mokyklos direktoriė Klaudija Kovalenkina ir Lietuvos Respublikos Seimo nario Ryto Kupčinsko padėjėja Raminta Baltuškienė.

Tikimasi, kad Adolfo Ramanausko-Vanago žūties 50-mečio oficialūs ar neoficialūs minėjimai, pažymint jo auką drauge su generolo Jono Žemaičio-Vytauto, legendinio partizanų majoro Juozo Lukšos-Daumanto, Žemaičių legiono vado pulkininko Jono Semaškos-Liepos, pulkininko Juozo Vitkaus-Kazimieraičio, partizanų publicisto Liogino Balukovičiaus-Dzūku ir kitų žinomų ir nežinomų Karžygių aukomis, tėsis iki metų pabaigos.

Lapkričio 29-ąją – Adolfo Ramanausko-Vanago sušaudymo dieną – minėjome drauge su Kauno „Saulės“ gimnazijos mokinį būriu Vilniuje, Genocido aukų muziejuje, buvusio kalėjimo kameroje, prie generolų Jono Žemaičio-Vytauto ir Adolfo Ramanausko-Vanago portretų. Čia jų atsiminimui uždegėme žvakelių, pasiklausėme poeto Antano Paulavičiaus sukurto eilėraščio partizanų vado atsiminimui.

Partizanų ginkluota kova su sovietų imperija, nepaisant didelių aukų, rodydama tautos sveikojo kamieno ištvermę, gyvybingumą, reikšdama jos išlikimo ir Nepriklausomybės atkūrimo viltį, tėsėsi beveik dešimt metų. Šias mintis atsiminimų eilutėmis reiškė ir LLKS Gylybos pajėgų vadas Adolfas Ramanauskas-Vanagas: „Tauriausieji Lietuvos sūnūs ir dulkros žuvo vienas po kito kovodami su nepalyginamai gausesniu priešu, bet jam nepasidavė... Mes tiek metų laikėmės kovoje tik [tautos] sveikojo kamieno dvasiškai ir medžiagiškai remiami. Mes gyvenome ir kovojom vadovaudamiesi visos tautos kilniais idealais“.

Tegul šie žodžiai būna visada gyvi mumyse. Atnaujinkime Lietuvą savo namuose, savo širdyse jos gyvybingos istorijos atmintimi.

Zigmas TAMAKAUSKAS

Kraštotyrininkų veikla, įamžinančiant Jono Žemaičio atmiminą

1997 m. Jurbarko r. Šimkaičių pagrindinėje mokykloje įkurtame muziejuje jaunieji kraštotyrininkai, vadovaujami mokytojos metodininkės Eugenijos Klimaitienės, nuolat renka ir kaupia medžiagą apie šio krašto žmones, istorines krašto asmenybes, kaimo „auksarankius“, papročius, etnokultūrą. Sukaupta medžiaga suteikia mokiniam galimybę geriau pažinti ir vertinti savo krašto istoriją, pasinaudoti faktine medžiaga rengiantis istorijos, literatūros, pilietiškumo ugdymo pamokoms, klasės valandėlėms, mokyklos renginiams.

Daug vertingos medžiagos yra sukaupta apie pokario metų žmonių likimus, partizaninę kovą. Ypač daug dėmesio skiriamo žuvusių partizanų atminimo išsaugoju-mui, generolo Jono Žemaičio-Vytauto gyvenimo ir kovos studijoms. Kiekvienais metais mokykloje rengiamas Lietuvos partizanų pagerbimo minėjimas, kurio metu susitinkama su pasipriešinimo kovos liudininkais, partizanais, politiniais kalinių, tremtiniais, knygų apie pokario kovas autoriais. Taip pat mokiniam rengiamos ekskursijos į Jurbarko istorijos, Raseinių krašto, Kauno IX forto, Genocido aukų, Marijampolės krašto muziejus. Daug įspūdžių ir naudos mokyklos bendruomenei teikia susirašinėjimas su žuvusių artimaisiais, rengiamos pilietiškumo pamokos mokykloje, prie paminklo partizanams Šimkaičių miške ir generolo Jono Žemaičio vadavietės nuolat tvarkoma šių atmintinų istorinių vietų aplinka.

1990 m. spalį mokyklos bendruomenė dalyvavo paminklo partizanams šventinimo iškilmėse. 1993 m. organizavome susitikimą su Žebenkštės būrio vadu Steponu Bubulu – generolo Jono Žemaičio-Vytauto kovų dalyviu. Mokykloje saugomas S. Bubulo pasakojimo įrašas. Mokykloje dažnai žiūrimi dokumentiniai filmai apie generolą Joną Žemaičių – „Ketvirtasis prezidentas“, „Miško broliai“. Mokykla visada organizuoja ir dalyvauja renginiuose, skirtose Jono Žemaičio suėmimo, žūties ar gimimo sukaktių minėjimuose. Vienas iš tokų renginių Jurbarke buvo konferencija „Jono Žemaičio asmenybė istorijoje ir laike“, skirta partizanų generolo 95-osios gimimo metinėms. Šiame renginyje mokiniai sužinojo apie lietuvių ginkluotos kovos prielaidas, rezistencijos laikotarpio Lietuvoje istorinę prasmę, pasipriešinimo kovos padarinius Kęstučio apygardoje, generolo

Jono Žemaičio vaidmenį partizanų kovoje.

2004 m. birželį mokyklos bendruomenė dalyvavo atstatytos generolo J. Žemaičio žeminės – vadavietės Šimkaičių miško 46-ajame kvartale atidarymo iškilmėse. 2004 m. lapkričių vykdėme projektą, kurio metu mokykloje organizuota konferencija apie Jono Žemaičio vaikystę, mokymąsi, studijas, šeimą, pogrindinę veiklą, suėmimą, žūtį. Buvo surengta paroda, aplankytava vadavietę. Prie jos mokiniai skaitė eiles, ištraukas iš partizanų ir generolo Jono Žemaičio dienoraščių, dainavo partizanų dainas. Paskutinę projekto dieną vyko me į Jurbarko bažnyčią, kur buvo aukoja mos šv. Mišios už generolą Joną Žemaičių ir kitus kovotojus, žuvusius dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Jurbarko kultūros centre projekto dalyviai klausėsi skambinių Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos kariūnų atliekamų dainų. Renginiuose visi galėjo pabendrauti su žuvusių artimaisiais, generolo J. Žemaičio dukterėčia Aušra Vilkiene, istoriku Petru Girdziauskui, rašytoju Eugenijumi Ignatavičiumi, kariūnais.

Iki šiol Šimkaičių pagrindinė mokykla palaiko ryšius su Vladu Meškauskui, buvusiu Kęstučio apygardos partizanų vadu, Petru Gervyliumi, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos Jurbarko filialo pirmininku, kitaip pasipriešinimo laikų liudininkais. Jie mokyklos muziejui yra padovanoję nemažai eksponatų. Visi norintieji gali naudotis mokyklos muziejue surinkta kraštotyrininkų medžiaga: „Generolas Jono Žemaičius – Kęstučio apygardos partizanų vadas“ (2004 m.), „Ką ošia Šimkaičių giria“ (2003 m.), projektinių darbų medžiaga: „Šimkaičių miestelis pokario laikotarpiu“, „Jono Žemaičio-Vytauto žūties 50-ųjų metinių minėjimas“ (2003 m.). Nemažai mokyklos kraštotyrininkai prisidėjo leidžiant A. Stošaus knygą „Vadžgiris“, 2007 m. gegužę minint partizanų pagerbimo dieną, rengiant susitikimą su Aleksandru Veverskiu.

Mokiniai domisi Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos muziejumi. Todėl netolimoje ateityje planuojame jį aplankytis.

Jurbarko r. Šimkaičių pagrindinėje mokykla, kryptingai puoselėjančiai mokiniai patriotinių auklėjimą, 2007 m. spalio 25 d. suteiktas Jono Žemaičio vardas.

Eugenija KLIMAITIENĖ,
mokytoja metodininkė

Generolas Jonas Žemaičius-Vytautas

2007 m. gruodžio 7 d.

Tremtinys

Nr. 45 (779)

7

Už Laisvės troškimą ir atkurtą nepriklausomybę Lietuva brangiai sumokėjo – viasojos žemė nusėta žinomais ir nežinomais Laisvės kovotojų kapais. Marijampolės apylinkėse kasmet pastatoma bent po keletą paminklų žuvusiems partizanams atminti. Tačiau paminklai statomi pavienių asmenų rūpesčiu ir jų lėšomis. Šiemet sujudo ir Marijampolės savivaldybė – sutvarkyti senosiose Marijampolės kapinėse esantys Lietuvos kariuomenės savanoriai kūrėjų kapai, kuriuose ilsisi 1919–1923 m. kovose dėl Nepriklausomybės ir 1944 m. Vietinės rinktinės žuvę kariai.

Kryžiuose padaryti įrašai jau nebeįskaitomi, todėl pastatyti nauji betoniniai, panašūs į pirmuosius. Centre iškilo paminklas Lietuvos kariuomenėi (skulptorius J. Narušis, architektė V. Naumavičienė).

Sovietmečiu kapai buvo niekinami ir naikinami. Ant pirmųjų Marijampolės kapinių, kuriose palaidota šio miesto kūrėja grafinė Butlerienė, išaugo mokykla, gyvenamieji namai. Buvo sunaikinti vokiečių karių kapai, tas pat laukė ir lietuvių karių kapų. Ten, kur il-

Kariuomenės dienos minėjimas Marijampolėje

sisi Lietuvos kariuomenės savanoriai, buvo numatyta tiesi naują gatvę, bet atejūnų valdžios žlugimas padarė galą nikojimo užmačioms.

Paminklo atidengimo iškilmės įvyko lapkričio 21 dieną. Dalyvavo Bendrosios paramos DLK Vytenio logistikos bataliono ir krašto apsaugos kariai savanoriai, buvę partizanai. Kalbėjo paminklos auugininkas G. Kuncaitis, miesto meras R. Jonikaitis ir kiti. Iškilmės tēsesi naujuose

kultūros namuose. Kalbėjo plk. ltn. O. Eitmanavičius, bataliono vadės mjr. A. Gaževskis. Apdovanoti pasižymėję kariai, LPKTS Marijampolės aps. koordinatoriu Vytautui Raibikiui, J. Nevuliui ir V. Adomaičiui įteiktos Partizanų žvaigždės. Dalyvavo DLK Biurės motorizuotų pėstininkų bataliono orkestras, vadovaujamas V. Ščetilnikovo, koncertavo grupė "Biplan".

Aleksandras JAKUBONIS

Marijampolės kapinėse prie naujojo paminklo kariams savanoriai
Romo Rusteikos nuotr.

\$kelbimai

Gruodžio 8 d. (šeštadienį) 14 val. LPKTS salėje (Laisvės al. 39, Kaune) įvyks Romualdo Zubino knygos „Perkūnas“ pristatymas. Skaitytojai bus supažindinti ir su spaudai rengiama knyga „Per praeitį į ateitį“.

Kviečiame dalyvauti.

Gruodžio 9 d. (sekmadienį) Kaune bus minimos dimisijos generolo Adolfo Ramanauskos-Vanago žūties 50-osios metinės. **10 val. šv. Mišios** už žuvusiojo vėlė Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje. **11 val.** minėjimas ir koncertas, skirtas dimisijos generolo A. Ramanauskos-Vanago atminimui, Kauno igulos karininkų ramovėje (A. Mickevičiaus g. 19). Mokytojo, vėliau partizanų vado gyvenimo ir kovos kelią apžvelgs istorikas, Seimo narys Algiris Kašeta, dalyvaus generolo duktė Aukšė Ramanauskaitė-Skokauskiene, gros Kauno miesto simfoninis orkestras.

Kauno mst. savivaldybė

Gruodžio 9 d. (sekmadienį) 14 val. Radviliškio kultūros rūmuose įvyks konferencija "Tie paminklai netyl". Renginio metu Sibiro ekspedicijos dalyviai iš Kretingos pristatys filmą apie tremties vietas Krasnojarsko krašte, dalyvaus LPKTS Kretingos filialo tremtinių ir politinių kalinių choras ir Radviliškio "Versmės" dainininkai. Kviečiame dalyvauti.

Gruodžio 9 d. (sekmadienį) 15 val. Kauno igulos karininkų ramovėje (A. Mickevičiaus g. 19) įvyks Kauno muzikos ansamblio „Ainiai“ kompozitoriaus, birbyninko, ansamblio vadovo **Jono URBONO** kūrybinės veiklos 40-mečio jubiliejinius koncertas „Visos dainos gintarinės“.

Skambės lyrinės, humoristinės dainos, smagūs instrumentiniai kūriniai. Kviečiame dalyvauti.

Užjaučiamė

Dėl dukters **Sigitos** mirties užjaučiamame Laisvės kovų dalyvę, rašytoją, atskleidusią partizaninės kovos Lietuvoje įvykius, Biurė ADOMENIENĘ.
LPKTS valdyba, "Tremtinio" redakcija

Sunkią netekties valandą mirus broliui
Šarūnui nuoširdžiai užjaučiamame Arimantą DRAGŪNEVIČIŪ.
LPKTS valdyba, LPKTS Kauno filialas

Gruodžio 10 d. (pirmadienį) 11.30 val. LPKTS salėje (Laisvės al. 39, Kaune) įvyks susitikimas su 24 ekspedicijų į lietuvių tremties ir kalinimo vietas dalyviu, organizatoriumi ir vadovu **Gintautu Alekna**. Bus pristatyta fotografijų paroda, rodoma filmuota ekspedicijos medžiaga.

Knygu tremties ir rezistencijos tematika bei naujus "Laisvės kovų archyvo" numerius galite įsigyti LPKTS būstinės knygynelyje, Kaune, Laisvės al. 39.

ILSEKITĖS RAMYBĖJE

Pranciška Deveikytė-Mickienė 1922–2007

Gimė Kareiviškių k., Krekenavos valsč., Panevėžio aps., ūkininkų šeimoje, auginusioje devynis vaikus. Tėvas mirė 1939 m. 1948 m. motiną su trimis dukterimis ištremė į Krasnojarsko kr. Novosiolovsko r. Kamancizno k. 1956 m. Pranciška ištakėjo už tremtinio. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Gyveno Šilutės rajone. Užaugino keturis sūnus.

Palaidota Šilutės kapinėse. Užjaučiame sūnus ir artimuosius.
LPKTS Šilutės filialas

Pranciškus Juozapas Stokė 1926–2007

Gimė Jutiškių k., Panevėžio aps., vidutinių ūkininkų šeimoje, kurioje augo trys vaikai – dvi seserys ir brolis. Po antrosios sovietų okupacijos Pranciškų gavo šaukimą į okupantų armiją. Istojo į Stasio Kulio vadovaujamą Vycio apygardos Žaliosios rinktinės Briedžio būri. Turėjo Uosio slapyvardį. Partizanavo apie dvejus metus. Sutrikus sveikatai pasitraukė iš partizanų gretė ir slapsėti namuose. Toliau palaikė ryšį su partizanais. 1947 m. trémė visą šeimą, bet Pranciškui pavyko pasprukti. Draugas parūpino dokumentus ir Pranciškų Stokė tapo Petru Kripaičiū. Atkūrus nepriklausomybę susigrąžino senają pavardę. Jam buvo suteiktas kario savanorio statusas.

Palaidotas Laugalių kapinėse.

LPKTS Klaipėdos filialas

Povilas Masalskis

1923–2007

Gimė Raukių k., Čekiškės valsč., Vilkiškių r., ūkininkų šeimoje, auginusioje septynis vaikus. Tėvas mirė, kai Povilui buvo penkeri metukai, mama jau buvo mirusi. Vaikus užaugino teta. 1944 m. Povilas buvo suimtas už ryšius su partizanais ir išvežtas į Vorkutas anglų kasyklas. Ten dirbo mašinistu. 1956 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Vilkijoje, dirbo tektonu, dažytoju. 1958 m. vedė, persikelė gyventi į Žibintų k., Veliuonos sen., Jurbarko r. Užaugino sūnų ir dukteri.

Palaidotas Veliuonos kapinėse. Užjaučiame žmoną, sūnų, dukterį ir artimuosius.
LPKTS Jurbarko filialas

Padėka

Nuoširdžiai dėkojame Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Kauno filialui, AB „Achema“ vadovybei ir darbuotojams, Kauno miesto deputatų klubo bičiuliams, giminėms, draugams, kaimynams, visiems užjautusiems ir padėjusiems sunkią valandą bei pagerbusiems Šarūno Dragūnevičiaus (1936–2007) šviesų atminimą.

Broliai Arimantas, Vytautas, Gediminas, vaikaitis Vytautas

Patikslinimas

Straipsnyje "Jubiliejinė paroda", išspaustintame Nr. 44 (778), paraše po nuotrauka praleista pastraipa.

Turi būti: "Viršutiniame paveiksle pavaizduotas Rokiškio Kazliškio mokyklos mokytojas – apylinkės partizanų vadės Petras Vaidakevičius. Kairėje paveikslo pusėje nupiešti apylinkės partizanai, dešinėje – 1940 m. birželio 14 d. tremtina į Sibirą 33 metų mokytoja Apolonija Vaidekevičienė su sūneliais – 8 metų Rimgaudu ir 3 metų Danguoliu, mirusiu Sibire. Petras Vaidakevičius, gimęs 1915 metais, suimtas ir sušaudytas berods 1954 metais.

Leonas JUOZONIS

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija:

Aušra Šuopytė,
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Tremtinys

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
Indeksas 0117. El. paštas: tremtinys@erxes.lt , LPKTS puslapis internte: http://www.lpkts.lt
Įmonės kodas 3000 32645. Ats.sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3830. Užs. Nr.

Kaina 1,30 Lt